

¹Klinika za fizikalnu medicinu i medicinsku rehabilitaciju
Univerzitetski klinički centar Tuzla ♦ Trnovac bb ♦ 75000 Tuzla ♦ BiH

²Odjeljenje za reumatologiju ♦ Klinika za interne bolesti
Univerzitetski klinički centar Tuzla ♦ Trnovac bb ♦ 75000 Tuzla ♦ BiH

UTICAJ FUNKCIONALNIH PROMJENA I DEPRESIJE NA SOCIJALNE KONTAKTE BOLESNIKA SA REUMATOIDNIM ARTRITISOM

THE INFLUENCE OF FUNCTIONAL CHANGES AND DEPRESSION ON SOCIAL CONTACTS OF PATIENTS WITH RHEUMATOID ARTHRITIS

Nedima Kapidžić-Bašić¹ ♦ Šahza Kikanović¹ ♦ Asja Hotić-Hadžiefendić¹
Suada Mulić-Bačić² ♦ Adevija Imširović¹ ♦ Elmina Mulić¹ ♦ Adela Musić¹

Bolesnici sa reumatoidnim artritisom (RA) se, zbog svojih problema sa zglobovima manje kreću, a to uslovljava i manje druženje sa prijateljima i članovima porodice. Razlozi za smanjenje kontakata izgledaju logična posljedica otežane pokretljivosti. Pri tome se zaboravlja da oni mogu biti posljedica i depresije od koje često pate reumatski bolesnici. Pojava depresije pogoršava funkcionalnu sposobnost bolesnika i usložnjava njihovu terapiju.

Cilj rada je da ispita kakvi su socijalni odnosi bolesnika sa RA i da utvrdi razloge za takve odnose.

U ispitivanju je učestalo 29 bolesnika sa RA konsektivno odabranih. Svi bolesnici su, osim uobičajene kliničke obrade, popunjavali upitnik sa pitanjima iz domena socijalnih odnosa: sa kim živi, sa kim se druži, da li su odnosi sa familijom i prijateljima na ranijem nivou ili su smanjeni sa napredovanjem bolesti, zatim pitanja o obrazovanju, zanimanju i bračnom statusu. Prisustvo depresije je utvrđivano korištenjem samoprocjenske skale za depresiju po Zungu-SDS, a funkcionalna sposobnost je ocjenjivana pomoću Health Assessment Questionnaire-HAQ (0-3,00).

Prosječna starost ispitivanih bolesnika je bila 57,2±10,08 god, trajanje bolesti 12 godina. Funkcionalna sposobnost je bila umanjena u svih ispitivanih bolesnika,

HAQ je bio 2,10. Osjećaj stalnog umora ima 76% ispitanika. Svi ispitivani bolesnici su izjavili da su prije bolesti imali puno kontakata, bilo sa rodbinom ili prijateljima i da su kontakti bili skoro svakodnevni. Većina bolesnika (82,8%) je suzila broj kontakata i sveli samo na djecu i najužu rodbinu. Polovina bolesnika (55%) je izjavila da ne može praviti posjete, a 24% se ne osjeća sposobnim za bilo kakvo druženje. Od ispitivanih bolesnika kod 82,8% je nađena depresija, od kojih čak 38% ima teški stepen depresije. Od bolesnika koji su izjavili da nikako ne mogu ići u posjete, svi spadaju u teške bolesnike sa prosječnim HAQ iznad 2,30, od kojih 56% ima tešku depresiju.

Svi ispitivani bolesnici imaju poremećene socijalne odnose, većina ih je suzila broj osoba sa kojima se druže i osjeća se nesposobna za odlazak u posjete. Razlog smanjenim socijalnim kontaktima je smanjena funkcionalna sposobnost, prisutan svakodnevni bol, umor, ali i depresija koja je prisutna u visokom procentu. Smanjeni socijalni kontakti neminovno utiču na povećanje depresije, a ova još dublje vodi pogoršanju funkcionalne sposobnosti o čemu bi trebalo posebno voditi računa.

Ključne riječi: reumatoidni artritis, depresija, funkcionalna neposobnost, socijalni kontakti